

## Dagthema: 'Veerkracht'

### Overweging 29 oktober Voorganger: Jan Meijer

“... Of je nu onder druk bent gezet of je uit elkaar getrokken of verscheurd voelt.  
Zoals aan alles, grenzen zitten ook aan geloof.  
Veerkracht heeft iedereen. Maar het is geen wondermiddel net zomin als over grenzen heen ook geen kwestie is van falen.  
Juist uit het volhouden en het er overheen groeien blijkt de veerkracht.  
In mijn eigen leven heb ik die veerkracht  
in mijn relatie met Liesbeth mogen ervaren ...”

### Openingsgebed

*Byzantijns (William A. Meninger: The Loving Search For God. Continuum, New York 1998)*

Sereen Licht,  
schijnend in de grond van mijn  
wezen,  
Trek mij naar U toe,  
trek mij voorbij de strikken van mijn  
zintuigen,  
weg uit de mazen van de geest,  
Bevrijd mij van symbolen en  
woorden,  
om te mogen ontdekken:  
De Aangeduide.  
Het Ongesproken Woord.

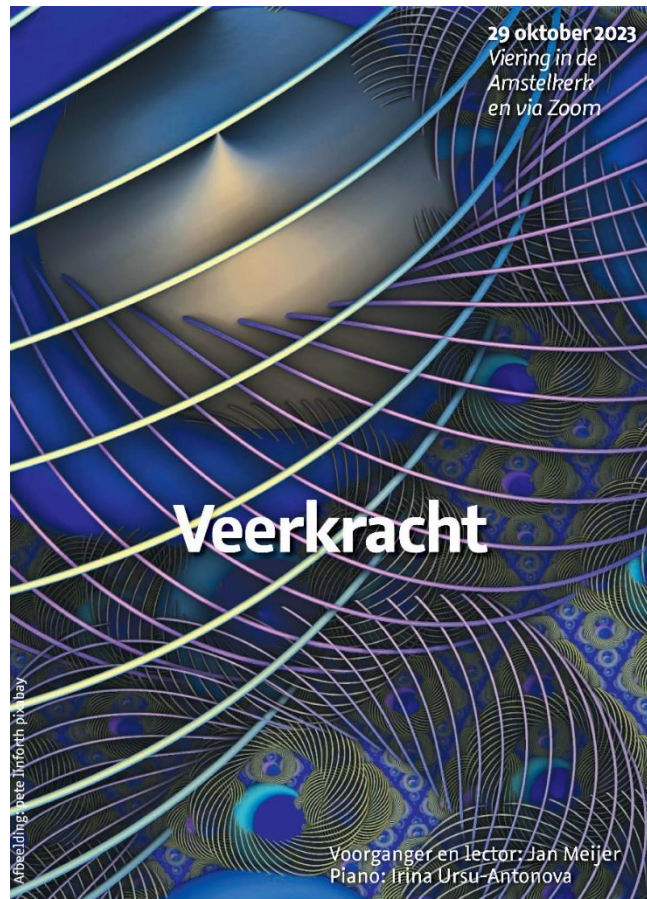
Amen

### Lied: Tot Zegen

*t. Huub Oosterhuis m. Tom Löwenthal*

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen  
Dit komen tezamen van mensen,  
gezichten en zielen  
van hier en overal, aarde en hemel,  
deze seconde der uren, der eeuwen,  
zij ons tot zegen.

Moge de donkere nacht onze dagen behoeden,  
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken,  
dat onze boeien geslaakt,  
onze honger gestild,



dat niet de dood op ons valt.  
Moge het licht van de morgen  
over ons opgaan, nieuw alle dagen.  
Moge de kracht in ons varen  
van Jezus uw dienstknecht uw kind.

Dat ons voor ogen staat, hij door u geroepen,  
bestemd en bezield om in ons midden,  
eens en voorgoed,  
te zijn uw woord uw voorbeeldmens,  
aldoende liefde, recht –  
brood uit de hemel, water uit de rots,  
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduwt,  
liefde sterker dan de dood.  
Die mens gedenken wij  
als een van ons, als een met u.  
Moge het delen van dit brood en deze beker  
ons sterken in de hoop  
dat hij leven zal in ons  
uit kracht van u.

Dat een nieuwe wereld komen zal  
waar brood en liefde is genoeg voor allen.  
Kom bevrijden wees genadig,  
ere zij u in den hoge,  
diep in ons midden,  
vrede op aarde,  
kome wat komt.

### **Welkom en inleiding**

Wat fijn en goed dat je er bent vandaag. Hier in de Amstelkerk of in Zoom.  
De deur staat altijd open voor iedereen die deze vieringen wil bijwonen.  
Om samen te zijn met elkaar in dit uur waarin we tot onszelf en elkaar willen komen.

Zoals jullie al hebben gelezen ben ik vandaag ook lector en is Irina vandaag ook  
dirigent van ons koor. Irina dirigeert vanwege de afwezigheid van Henk die vandaag  
uit Frankrijk onderweg naar huis is.

De keuze om ook lector te zijn komt *niet* door de afwezigheid van vrijwilligers,  
integendeel. Een bewuste keuze met maar één traditionele lezing.  
Vandaag hebben we een gefilmde gezongen lezing na de overweging.  
Hoe kan het anders met het thema Veerkracht voor vandaag.

De lezing uit Deuteronomium gaat over regels en wetten zoals ze toen zijn ingesteld  
en in de overweging hoe we daar vandaag de dag tegen aankijken.  
Hoe is het gesteld met onze veerkracht met regels en wetten.

De gezongen lezing laat de veerkracht in de relatie in het verleden tussen Joden en Palestijnen zien in 2018.

Door samen te komen en samen te zingen, ongeacht herkomst. Blijft die veerkracht er of is het dit keer echt op.

Tijdens mijn voorbereiding kwam ik een artikel van Bregje Hofstede in de Correspondent tegen. De titel: 'De wereld verandert en God verandert mee'.

Over ons thema Veerkracht gesproken. Een deel van haar conclusies horen we in de overweging.

Dat het thema Veerkracht leeft, is gebleken tijdens de altijd weer mooie gesprekken als voorbereiding op deze viering.

En natuurlijk brengt het bij mijzelf tot gedachten over de veerkracht tussen geloof en gebeurtenissen in je eigen leven.

Fijn dat ons koor er weer is en dat we met het koor als gemeenschap onze stem mogen verheffen en ook samen gaan zingen, ongeacht waar we vandaan komen.

Veerkracht is in ieder geval verbonden met kracht en moed.

De aandacht op die veerkracht kan door meditatie en in gebed.

Dit gebed vond ik terug in een viering die ik in augustus 2021 samen met echtgenote Liesbeth in de coronatijd in zoom gedaan heb.

### **Gebed om kracht en moed**

*(Vrij vertaald uit The Oxford Book of Prayer, Oxford 1988)*

Heilige Geest, wiens aanwezigheid vrijheid is,  
schenk ons de vrijheid van geest die maakt  
dat wij niet bang zijn om onbekende wegen te betreden,  
noch teruggehouden worden door onze eigen bange twijfels  
of de angst van anderen.

Wenk ons steeds vooruit naar de plaats van Uw wil.

Ook de plaats van Uw kracht.

altijd-gidsend, altijd-liefhebbend

Altijd aanwezig.

Amen

### **Lied: Alles wacht op u vol hoop**

*t. Huub Oosterhuis m. Antoine Oomen*

Alles wacht op u vol hoop.

Alle levenden vragen u om voedsel.

Neemt Gij hun adem weg, zij sterven  
en zij vallen terug in het stof.

Zendt Gij uw geest, zij worden herschapen.  
Gij geeft de aarde een nieuw gezicht.

## Eerste lezing uit Deutronomium 6: 1-3 en 6-8

Mozes zegt:

“Nu ga ik jullie vertellen aan welke wetten en regels jullie je moeten houden. De Heer jullie God, heeft gezegd dat ik die aan jullie moet leren. Straks wonen jullie in het land aan de overkant van de Jordaan. Dan moeten jullie je aan de regels houden. Houd je aan de regels die ik jullie geef.

Zo laat je zien dat je eerbied hebt voor de Heer, jullie God.

En dan zullen jullie gelukkig zijn, je hele leven lang.

Dat geldt niet alleen voor jullie, maar ook voor jullie kinderen en kleinkinderen.

Luister dus goed, Israëlieten, en houd je aan de regels.

Dan zullen jullie gelukkig zijn in het land dat de Heer, jullie God, aan jullie beloofd heeft.

Het land waar iedereen altijd meer dan genoeg te eten en te drinken heeft.

En dan zullen jullie een groot volk worden.

Vandaag zal ik jullie de regels van de Heer geven.

Onthoud ze goed, vergeet ze niet.

Zorg ervoor dat jullie kinderen ze goed leren.

Blijf ze herhalen, thuis en onderweg, als je naar bed gaat en als je weer opstaat.

Schrijf de regels op en bewaar ze goed.

Schrijf ze op een band die je om je voorhoofd draagt.

Schrijf de regels ook op de deurposten van je huis, en op de poorten van de stad.

### Lied

*t. J. v. Opbergen, m. J.v.d.Velde*

Geef alle ruimte aan de liefde,  
in haar leeft God zich naar ons toe.  
Vergeef het kwaad aan wie ons grieve,  
de liefde wordt een mens niet moe.  
Zij zal de dood nog overleven,  
geen water blust haar vuren uit,  
zij blijft ons tot elkander keren,  
tot alle angst is uitgeluid.  
Zij blijft ons tot elkander keren,  
tot alle angst is uitgeluid.

Hoe zal een mens ooit overleven?  
Wat moet hij aan met eeuwigheid?  
Door liefde wordt het ons gegeven,  
voorbij te zien aan dood en tijd.  
Want wie vandaag weet te beminnen,  
denkt niet: ‘Hoe zal het morgen zijn?’  
Het blijft een eeuwig herbeginnen,  
tot wij voorgoed geboren zijn.  
Het blijft een eeuwig herbeginnen,  
tot wij voorgoed geboren zijn.

## Overweging

In Exodus 20 en Deutronomium 5 worden de tien geboden genoemd.

Het boek Leviticus beschrijft de leefregels die in die tijd gevolgd moesten worden.

In Nederland hebben we nu, gebaseerd op die wetten en regels van het christelijke geloof het Burgerlijke wetboek, dat uit 9 boeken bestaat van in totaal bijna 4000 pagina's en het Wetboek van strafrecht dat uit 3 boeken bestaat met ongeveer 2000 pagina's en dan tel ik de boeken met uitleg en toelichtingen niet mee. Om aan de jurisprudentie maar niet te denken.

Is dit veerkracht of raakt de rek eruit.

Vroeger waren het de farizeeërs die zich ermee bezighielden, nu kun je in de meeste gevallen weinig zonder advocaat en kan de uitleg verrassend anders zijn dan je denkt of meent te weten. In woord en daad.

### *Veerkracht: 'De wereld verandert en God verandert mee'*

De uitleg van Bregje Hofstede in de Correspondent verraste mij ook.

De titel alleen al: "De wereld verandert en God verandert mee". Voor de geïnteresseerden heb ik een paar kopieën gemaakt van het hele artikel.

Zij beschrijft daarin hoe zij God tot nu toe heeft ervaren.

In haar jeugd, in relaties, het krijgen van een kind.

Bij haar zoektocht.

Ik noem een paar van haar conclusies:

"Mensen zijn sinds mensenheugenis geneigd om te zoeken naar een onzichtbare, parallelle werkelijkheid.

De mens is *Homo religiosus*, zo toont Karen Armstrong in haar lijvige *History of God*.

Welke vorm "god" in de eeuwen ook kreeg, telkens stelden mensen zich een (onzichtbare) werkelijkheid voor die krachtiger is dan de materiële.

In die onzichtbare werkelijkheid wordt aan de touwtjes getrokken, zo voelt de gelovige".

### *Veerkracht in het geloof*

De veerkracht in het geloof is er omdat over het algemeen de mensen zich vrij gevoeld hebben om hun lezing van de oude mythes (waaronder religieuze verhalen) aan te passen wanneer de tijd daarom vroeg (Karen Armstrong).

Elke keer dat er een grote verandering optrad in de materiële en sociale omstandigheden van een volk, veranderde hun godsbeeld mee. De veerkracht in het geloof.

Haar slotconclusie daarom: "De wereld verandert en God verandert mee".

Bij het lezen dacht ik ook nog aan de atheïsten onder ons. Zij schrijft daar ook over de veerkracht.

Mensen die het oude godsbeeld hebben losgelaten worden simpel atheïsten genoemd. Pas later blijken ze de voorhoede van een nieuwe godsopvatting.

Interessant artikel. Ik hoop dat ik genoeg kopieën heb gemaakt.

Dat veerkracht leeft bleek bij de voorbereiding.

Associaties met wilskracht, diepe dalen, draagkracht, daadkracht, positief denken en drijfveer in combinatie met eigen persoonlijke belevingen.

Maar ook over de grenzen aan veerkracht.

Of je je nu onder druk bent gezet of je uit elkaar getrokken of verscheurd voelt. Zoals aan alles. grenzen zitten ook aan geloof.

Veerkracht heeft iedereen. Maar het is geen wondermiddel net zomin als over grenzen heen ook geen kwestie is van falen.

Juist uit het volhouden en het er overheen groeien blijkt de veerkracht.

In mijn eigen leven heb ik die veerkracht in mijn relatie met Liesbeth mogen ervaren. Tijdens mijn ziekte en herstel was zij er voor mij om samen met mij veerkracht te tonen en tijdens haar ziekte en bij haar einde hebben we die veerkracht weer samen mogen ervaren. Ondanks het verdriet een dankbaar gevoel voor hoe dat beleefd mocht worden samen met kinderen en kleinkinderen. Die ook die veerkracht hebben laten blijken. In woord en daad. Een hecht gevoel

### *Veerkracht opwekkend bij de jeugd en tussen mensen*

Zoals ook Koolulam bereikt met zingen is geloven. Daarmee de veerkracht opwekkend bij de jeugd en tussen mensen uit van alle geloven en overtuigingen die elkaar op de manier ontmoeten.

En dat op veel plaatsen in de wereld.

Koolulam, zingen is geloven, is in de eerste plaats een sociaal initiatief-bedoeld om de wereld een beetje beter te maken.

Om deze reden vinden zij het niet meer dan normaal om Koolulam in het hart van de volgende generatie te brengen: de kinderen.

Ze ontwikkelen een uniek en rijk programma dat op scholen kan worden geïmplementeerd. Inmiddels tonen duizenden scholen belangstelling.

De tweede lezing is een gezongen PS, dat werd georganiseerd in op 14 februari 2018 in Haifa voor christenen, moslims, joden, atheïsten, humanisten.

Drieduizend mensen die elkaar niet eerder ontmoet hadden en samen een lied ingestudeerd hebben, dat zij zingen in drie talen. Engels, Arabisch en Hebreeuws. De vertaling staat in het boekje.

Tijdens het uitwerken heb ik het filmpje gezien en gehoord en laten aanstaan. Dan volgen vanzelf de verslagen van “zingen is geloven” over de hele wereld.

Dat heeft bij mij geresulteerd in het gevoel dat dit goed is voor mijn veerkracht. En het kan dienen als een bron om regelmatig naar terug te gaan.

Bewustwording van veerkracht bij het vinden van de oplossingen voor conflicten in de wereld en ook in jezelf.

Moge dat zo zijn.

### **Tweede lezing: Op een dag. One day.**

*Zingen is geloven georganiseerd door Koolulam*

<https://youtu.be/XqvKDPC5-xE?si=q4njSSv3yAW80gUM>

Op een dag... Soms kijk ik liggend naar de maan.

Dank God dat ik adem. Dan bid ik, laat mij nog blijven.

Omdat ik hier om een reden ben.

Soms verdrink ik in mijn tranen

Maar het krijgt mij er niet onder

Als negativiteit mij omringt, weet ik



dat het weer ten goede zal keren  
omdat ik heel mijn leven lang al wacht  
op waar ik om gebeden heb.

Dat we niet meer willen vechten  
Er geen oorlogen meer zijn  
En onze kinderen zullen spelen

Op een dag... Zal dit allemaal anders zijn  
Met mensen als gelijken omgaan  
Stop het geweld. De haat verdwijnt

Op een dag... Zijn we allemaal vrij  
En trots lopen in hetzelfde zonlicht  
Zingen over vrijheid zoals... Stop (stilte en zacht beginnen)

Op een dag. Morgen. Zal de dag komen  
Waarop ik al mijn hele leven wacht  
En ook voor heb gebeden.

Om aan de mensen te zeggen  
dat we niet meer willen vechten  
Er geen oorlogen meer zullen zijn  
En onze kinderen zullen spelen

Op een dag, op een dag... Morgen komt die dag.

### **Geloofsbelijdenis**

Ik geloof in:

De kracht om ons te verwonderen

Het inzicht ons te verbazen.

De verwondering over het leven.

Het geloof als houvast.

De hoop als baken.

De liefde als bron.

De oprechtheid om samen te leven.

De acceptatie van ieder levend wezen.

De energie voor optimisme.

De vergeving ook naar elkaar.

De veerkracht in ons zelf.

Daar geloof ik in.

Amen



## Collecte

Om onze wekelijkse vieringen te kunnen houden maakt onze gemeenschap kosten. In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke of jaarlijkse bankafschrijving.

Daarnaast kun je vandaag ook een bijdrage in de collecteschaal doen. Ook kun je een bijdrage doen door de QR-code te scannen met je mobiel. Een standaardbedrag van tien euro is ingevuld, dat kun je naar eigen inzicht veranderen. Hartelijk dank voor je gift.



Stichting De Duif

## Intenties uit het Groene Boek en via Zoom

We bidden voor de mensen die in wat voor conflict of situatie in de knel zitten en onmachtig zijn daar wat dan ook aan te doen.

Dat zij de kracht hebben dat te doorstaan en daarna de veerkracht om weer verder te kunnen

Dan gaan we nu naar het hart van de viering om samen het ritueel van breken en delen te beleven.

### Lied: Tafel der armen

t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,  
onder de hete zon, op de akker,  
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,  
dat wij elkaar verblijden en doen leven,  
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?  
En die in weelde zwelgen en van niets weten,  
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?  
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om  
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

## Nodiging

Laat ons dan hier samen brood en wijn delen.

Om ons te herinneren dat wij gaan voor wat ons overstijgt en waardoor wij onszelf overstijgen: onvoorwaardelijke liefde, de en het onnoembare, de Heilige Geest.

De kracht waarmee we individueel onze weg kunnen gaan én gemeenschap kunnen zijn.

Wij kunnen brood en wijn zijn voor elkaar, vanuit onze hartstocht voor het leven.

In de traditie van de Duif nodigen we daarom iedereen uit brood en wijn te zijn voor elkaar. Niemand is uitgezonderd om het leven met elkaar te delen!

Je bent welkom aan deze tafel.



## Breken en delen van brood en wijn

### Lied: Voor de zevende dag

t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen

1.koor 2.allen

Wek mijn zachtheid weer.  
Geef mij terug de ogen van een kind.  
Dat ik zie wat is.  
En mij toevertrouw.  
En het licht niet haat.

### Gebed

(bewerking van de tekst van Paul van Vliet)

Ik hoop op mensen die bergen verzetten,  
die door blijven gaan met hun kop in de wind.  
Ik bid om mensen die risico's nemen,  
die vol blijven houden met het geloof van een kind.

Ik hoop op mensen die dingen beginnen  
waar niemand van weet wat de afloop zal zijn.  
Ik bid om mensen die met vallen en opstaan  
niet willen weten van water in de wijn.

Ik hoop op mensen die blijven vertrouwen,  
die van tevoren niet vragen voor hoeveel en waarom.  
Ik bid om mensen die door blijven douwen:  
van doe het maar wel, en kijk maar niet om.

Ik hoop om het beste van vandaag, en van morgen,  
ik bid om het mooiste waar ik van hou.  
Ik zoek naar het maximum wat er nog in zit,  
in vandaag en in morgen, in mij en in jou.

Amen

### Introductie op een variant op het Onze Vader

Vincent Duindam, schrijver, psycholoog en auteur voor het tijdschrift *De Bezieling*, schreef daarin het volgende:

"Het is een heel mooi idee dat er diep in ons een bron is, licht, misschien wel God. Maar hoe kom je daar? Hoe maak je er contact mee? Wat moet je doen? Hoe kom je dan bij die bron?"

Het zijn vragen onderweg die je jezelf regelmatig kunt stellen, denkend over spiritualiteit en religie. Die vragen stel ik mijzelf ook steeds. Ik ben onderweg is, net als ieder ander in het leven. En ook ik heb wel eens een glimp gezien, net als jullie (al zal niet iedereen dat zo benoemen).

De boeken uit alle grote religies en wereldbeschouwingen geven een antwoord, en in wezen hetzelfde antwoord. Maar de ervaringen van jezelf zijn belangrijker. En die ervaringen zijn niet heel anders. Mensen komen eindeloos meer overeen dan dat ze

verschillen - ook al kunnen de levensomstandigheden (heel) anders zijn.  
Dit gebed is geen antwoord op al die vragen maar geeft wel de richting aan, dichter bij de Bron.  
Laten we samen bidden.

### **Onze Bron**

Grote Geest.  
Zend ons als de handen van de hemel die zich vouwen rond de aarde.  
Om harten te verwarmen, waar de kilte toeslaat.  
Om handen te vullen van wie beroofd zijn.  
Om tranen af te wissen die blijven stromen.  
Zelfs om te spreken waar iedereen zwijgt en niet ziet.  
Laten wij ons geroepen weten  
om van elkaar gediend te zijn.

Amen

### **Mededelingen**

Deze viering is na te lezen na te zien op [www.deduif.net](http://www.deduif.net)  
De volgende liturgievergadering is maandagavond 6 november in zoom om 20:00 uur.

### **Slotlied: Die mij droeg**

*t. H.Oosterhuis, m. T.Löwenthal*

Die mij droeg op adelaarsvleugels,  
die mij hebt geworpen in de ruimte.  
En als ik krijsend viel  
mij ondervangen met uw wieken  
en weer opgegooid  
totdat ik vliegen kon  
op eigen kracht.

### **Afsluiting en wegzending**

Aan het einde van deze viering wil ik iedereen, die zich bij ons aangesloten voelt bedanken. Iedereen die op eigen manier helpt aan het vormgeven van de Duif. Aan de uitvoering of de invulling. In de kerk, in zoom of in hun hart. Voor en achter de schermen om De Duif als gemeenschap ons gezicht te geven. Ook voor deze viering.

Laten we ons openstellen voor het vragen van de zegen:

## Zegenbede

Luister naar de stilte in je hart,  
luister naar datgene wat altijd bij je is,  
wat altijd bij je was en altijd bij je zal zijn.

De stilte is eeuwig en waar,  
de stilte stelt geen vragen, maar is het antwoord.  
Geen vragen, alleen maar zwijgen,  
Geen denken, alleen maar rust.

Buig voor het Goddelijke.  
Laat je ego rusten.  
Laat de Goddelijke warmte binnen  
en voel de zegen binnenstromen. Amen